Ե. ՏԱՐԻ 1478 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 4380 ՏՐԷ 28 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 14 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԵՒԱՅԼՆ ՈՐ ԻՆ ԹԵՐԹԻՍ ՊԻՏԻ ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան բաժնեգին (Լրագրոյ)	160
» » վեցամսեայ »	80
» » եռամսեայ »	40
Գաւառաց » տարեկան »	200
» » վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» վեցամսեայ	28

Դուրս զրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Զանզիպար, 12 դեկտ. առ Թայմզ.—Արաբ հրոսապետ Պուշիրի Պակամոյօյի կողոպուտով հարստացած լինելով, իւր ազդեցութիւն մեծապէս աւելցած է, և Պակամոյոյէ հինգ մղոն հեռի գտնուող իւր բանակավայրը կը համնին և իրեն հետ կը միանան շատ մը արաբ հրոսապետներ։ Այսօր ալ կ'իմանանք թէ ազդեցիկ երեք Արաբներ շատ մը հետեւորդներով Քիլվայէ մեկնած են Պուշիրի հետ միանալու համար։ Ցորչափ Տար-իւս Սալամ և Պակամոյօ անպաշտպան վիճակի մէջ են, յոյս չկայ զսպելու արաբական ապստամբութիւնն, որոյ պետերը զերծ են Գերմանաց վրէժխնդրութենէն։ Այդ երկու քաղաքներուն գերմանական Ընկերութեան ձեռքը մնալն արգելք է գերման նաւախմբին գործողութեանց ազատութեան, քանի որ գերման ծովակալը կը հարկադրի երկու մարտանաւերով անընդհատ ուշադրութիւն ընել այս կողմ, և ամեն օր նաւազներ դուրս հանել՝ Ընկերութեան ամբարտակները պաշտպանելու համար, որով զանազան եղերաց պաշարումը նաւային գործողութեան մը հանգամանքը կը կորսնցնէ։

Կ'իմանանք թէ Գերմանք մտադիր են պաշարման միջոցին ազատագրեալ գերիներէն գաղթականութիւն մը կազմել Տար իւս-Սալամի մօտ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Վիեննա, 13 դեկտ. առ Թայմզ.—Փեթերսպուրկի կէս-պաշտօնական աղբիւրէ կը գրուի թէ ռուս կառավարութիւնն որոշած է վերջ տալ Շահին ընդդիմութեան ռուս հիւպատոսութեան մը հաստատման ի Մէշէտ, ինչպէս և Խորասանէն կեդր. Ասիոյ ռուսական գաւառներն արմտեաց ներածման արգելքին։

Ի Վիեննա, չի կարծուիր թէ Շահը չիղի նոր քաղաքականութենէն, զոր կը բռնէ Ռուսիոյ նկատմամբ, Անգլիոյ դէմ Ռուսիոյ անուղիղ վարմանց հետեւանօք։ Կը յիշուի թէ Ռուսք գրաւեցին զՄերվ՝ Կորչաքով Իշխանին և Լորտ Կրանվիլի միջեւ 1872 ին կնքուած դաշնագրին հակառակ, որով Ռուսիա խոստացած էր Ամու-Տարիա գետէն անդին չանցնիլ։ Տեսնելով Ռուսաց այս անհաւատարմութիւնը, Շահն հարկադրեցաւ իւր ստացուածոց ապահովութեան վրայ խորհիլ։ Արդ, Խորասանի նահանգն երբեք շատ հաւատարիմ չէ եղած Շահին կառավարութեան։ Խորասանցիք զն. վեհափառութիւն կը նկատեն թիւրքմէն եւ սիւննի, մինչ իրենք շիի են։ Խորասան երկիցս ապստամբեցաւ Շահին դէմ, և թէպէտ 25 տարիէ հետէ հանդարտ է, ռուս գաղտնական գործակալ մը միշտ կրնայ գտնել տեղւոյն ժողովրդեան մոլեռանդութիւնն ու դժգոհութիւնը գրգռելու Թեհրանի վարչութեան դէմ։ Շահը չի մոռնար նաեւ թէ Ռուսաց կէտնպատակին է Հերաթ հասնիլ։ 1846 ի դաշնագրէն ի վեր Ռուսք զօրեղ կռուան մը գտան Քիսխապատ, և եթէ ապստամբութիւն մը յառաջ բերեն Խորասանի մէջ, մինչեւ Մէշէտ Աթրեքի հովտին կը տիրեն, Հերաթի ճամբան կը բանան և մշտապէս կը տիրեն Խորասանի ես։

Ուստի, ինքնապաշտպանութեան խորհրդով, Շահը պէտք է յարատեւէ իւր արդի քաղաքականութեան մէջ, զոր Ռուսք անգլիասէր կը համարին, և որոյ նպատակն է Պարսկաստանի ներքին հարստութեան ու բարգաւաճման միջոցները պատրաստել և զարգացնել, որպէս զի բաւական զօրութիւն ստանայ ինքզինք պաշտպանելու համար։ Անգլիա երկիցս պատերազմի ձեռնարկեց Պարսկաստանի դէմ, թոյլ չտալու համար որ Պարսիկները տիրեն Հերաթի, և այս անգլիական ընդդիմութեան համար ընդ երկար քէն պահեց Շահը։ Թեհրանի ռուս գործակալք միշտ այս պարագայն կը յիշեցնէին՝ Անգլիոյ դէմ թշնամի պահելու համար Շահը։ Բայց հիմա Ն. Վեհափառութիւն կը զգայ թէ ո՛րպիսի հեռատես քաղաքականութեամբ մը այն ժամանակ Անգլիա թոյլ չէր տուած որ Հերաթ կցուէր Պարսկաստանի տկարագոյն մասին. զի յայնժամ թէ՛ Խորասան և թէ Հերաթ դիւրաւ կ'իյնային ռուսական տիրապետութեան ներքեւ։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիեննա, 13 դեկտ. առ Թայմզ.—Ռուս լրագիրք շատ կ'աճապարեն Սերպիոյ դէպքերուն ընթացքը գուշակելու. զի Նովոյէ Վրեմիա խորհուրդ կուտայ Արմատականներուն «վերջին ծայր զգուշութեամբ վարուիլ ի մասին տապալման Միլան Օպրենովիչի, և խնամակալութիւն մը կարգել, որ երկիրը կառավարէ յանուն Աղեքսանդր Իշխանին» (Միլան Թագաւորին որդւոյն)։ Հարկ է, կ'ըսեն ռուս լրագիրք, զգուշութեամբ գործել, արիւնհեղութեան առաջքն առնլու համար, որպէս զի Աւստրիա միջամտելու պատրուակ չը գտնէ։

Աստի կ'երեւի թէ Ռուսք համկրցած են թէ սերպ գահուն թեկնածու Քարաճորճեւիչ Իշխան գէշ գործիք մ'է ի ձեռս Համասլաւեանց, քանի որ աւստրիական կառավարութիւնն ստուգապէս թոյլ չպիտի տայ նմա՝ Սերպիոյ գահուն վրայ բազմիլ։ Համասլաւեանց այժմեան յատակագիծն է քաջալերել Արմատականներն որ Միլան Թագաւորին հրաժարումը պահանջեն, և կազմուելիք Խնամակալութիւնն, որուն անշուշտ անդամ պիտի լինին Պ. Ռիսթիչ և Պ. Կրուիչ, գործածել համասլաւեան քաղաքականութեան յառաջացման։

Միլան Թագաւոր հրամանագիր մը ստորագրեց, որով պաշտօնանկ կ'ընէ բոլոր այն կառավարական պաշտօնեաներն, որոց դէմ Արմատականք կը գանգատէին թէ առաջին (ընտրութեանց) ընտրութեանց մէջ ճնշում ի գործ դրին։ Նախարարապետ Պ. Քրիստիչ իւր բոլոր ոյժով դէմ դրաւ Թագաւորին այդ գիսի հրամանագիր մը ստորագրելուն, որ շատ վնասեցուց Ցառաջդիմականներն, որք հիմա կը վախնան թէ Թագաւորն Արմատականաց կողմը պիտի դառնայ։

Եւ իրօք, Թագաւորն այս միջոցիս շատ կը խորհրդակցի ռուսասէր կուսակցութեան պետ Պ. Ռիսթիչի հետ, և եթէ այս բան շարունակէ, Նախարարք պիտի հարկադրին հրաժարիլ։ Քաղաքաց ընտրութիւնք կիւրակէ տեղի պիտի ունենան, և կը գուշակուի թէ Արմատականք 88 քաղաքային աթոռներէն 50ը պիտի շահին։

Ցառաջդիմականք կը յուսան թէ Արմատականք պիտի մերժեն Նոր Սահմանադրութիւնը, կամ գէթ պիտի պահանջեն որ պատերազմ հրատարակելու և հաշտութիւն կնքելու իրաւունքն Սքուփչինայի ձեռք վերաբերի։ Արմատականք կը վախնան թէ քանի մը կեդր Արմատականներ կրնան կաշառուիլ այս պիսի անխոհեմութիւն մը գործելու, և Թագաւորին առիթ տալու՝ Նորընտիր Մեծ Սքուփչինային լուծման։

Սահմանադրութեան վերաքննիչ Ցանձնաժողովոյն մէջ, Արմատականք, գուշակելով թէ ի մօտոյ յիշխանութիւն պիտի անցնին, քաղաքական յանցանաց համար մահու պատիժը ջնջելու առաջարկը մերժեցին։ Արմատական կուսակցութեան նշանաւոր անդամ մը, Պ. Թէօտորովիչ, ազդուապէս խօսեցաւ ի նպաստ ջնջման մահու պատժոյն՝ քաղաքական դատապարտութեանց մէջ, այն երեւելի պատճառաւ թէ ինքն եւս կախաղանի դատապարտուած էր Զայչարի ապստամբութենէն յետոյ։ Թագաւորը ներեց իրեն, և այժմ պաշտօնեայ է առեւտրական նախարարութեան մէջ։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՇԻՆԷ ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔ

Գերմարդկային ճիգերէ յետոյ, անպարտելի Ֆրանսացին պարտեցաւ. «Մեծ Ֆրանսացին», այսինքն Պ. տը Լէսէփս որ այդ գեղեցիկ անուամբ կը կոչուի, պարտիկ ինկաւ Փանամայի գործին մէջ. Հրաժարեցաւ Փանամայի Ընկերութեան նախագահութենէն, իւր պաշտօնակիցներուն հետ։ Ընկերութիւնը սնանկութեան վիճակի մէջ է, եթէ կառավարական օգնութիւն մը չգտանի։ Նախարարութիւնը կ'առաջարկէ այսպիսի օգնութիւն մ'ընել, բայց խորհրդարանական վերաքննիչ Ցանձնաժողովը կ'ընդդիմանայ, սա ակներեւ մտածմամբ թէ, քանի որ Փանամայի ջրանցին բացման գործողութիւնները շարունակելու համար նորանոր միլիոններ վատնել պէտք է, և գործին ապագան անստոյգ է միշտ, լաւագոյն եւս է արդէն կորսուած միլիոնները բաւ համարել և նոր բեռ չդնել ֆրանսական ազգին վրայ։ Նոքա որք՝ փորձառու ելմտագիտաց խորհուրդներուն չանսալով՝ այս անստակ անդունդին մէջ նետեցին իրենց միլիոնները, վնասը պէտք է կրեն, բայց իրե՛նք միայն պէտք է կրեն. զի արդարութիւն չէ՝ Ֆրանսայի կառավարութիւնը մասնակից ընելով գործին՝ տուրք վճարող բովանդակ ժողովուրդը վնասակից ընել անխորհուրդ չահադէտներուն։

Եթէ Փանամայի ջրանցին բացման գործն իբրեւ հայրենասիրական ձեռնարկ մը նկատուի եւ ո՛չ թէ իբրեւ լոկ դրամական ձեռնարկ, աներկբայելի է թէ Ֆրանսա կարող է ի գլուխ հանել զայն։

Բայց քանի որ Խորհրդարանն համամիտ գտնուած է Նախաքննիչ յանձնաժողովոյն մեծամասնութեան(*), ի՞նչ պիտի լինի հետեւանքը։

Գիտեն ընթերցողք թէ Ամերիկացիք եւս Փանամայի ջրանց մը շինելու խորհուրդն ունին, զոր յետաձգած էին՝ տեսնելու համար ֆրանսական ձեռնարկին վախճանը։ Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան և Նիքարակուայի Հանրապետութեան միջեւ կնքեալ դաշնագրոյ մը համաձայն, Փանամայի ամերիկեան ջրանցը պիտի սկըսէր Նիքարակուայի Սան Ժուանի Նաւահանգստէն, և Սան Ժուան գետէն անցնելով, Նիքարակուայի լիճը պիտի մտնէր, և Տէլ Մերիօ գետէն անցնելով, Խաղաղական Ովկիանոսը պիտի հասնէր Պրիթօ նաւահանգստին մէջ։ 180 մղոն երկայնութիւն պիտի ունենար, բայց որովհետեւ գետոց և լճէ անցնելու դիւրութիւնը կար, շինուելիք մասն իրօք 17 մղոն պիտի լինէր Խաղաղական կողմն և 36 մղոն Ատլանտեանի կողմն, ինթադրեալ ծախքն ալ բաւ միլիոն անգլ. ոսկի։ Հաւանական է որ Ամերիկացիք այս խորհուրդն ի գլուխ հանելու ձեռնարկեն այժմ։

(*). Տեսնել երեկի հեռագիրն, որ մահացու հարուածն էր Փանամայի Ջրանցին բացման Ընկերութեան, քանի որ կը ծանուցանէր թէ Երեսփ. ժողովը մերժած է Ընկերութեան օգնելու կառավարական առաջարկը։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ԻՒՐ ՈՐԴԻ

Նաթալի Թագուհին ջերմապէս կը փափաքի տեսնել իւր որդին, զոր բռնապէս բաժնեցին իրմէ անցեալ ամառ։ Պուքրէշէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միլան Թագաւոր հաւանած է մօր և որդւոյ տեսակցութեան։ Ցունուար 3/15ին Սերպիոյ գահաժառանգ Իշխանը Պուքրէշ պիտի երթայ, ուր երկու օր հիւր պիտի լինի սերպիական դեսպանատան, և նոյն միջոցին իւր մօր հետ պիտի տեսակցի։ Թագաւորը պայման դրած է որ Սերպիոյ պատերազմական նախարարն և երկու սպայք ներկայ գտնուին մօր և որդւոյ տեսակցութեան, որ ի Պուքրէշ եևթ տեղի պիտի ունենայ և ո՛չ թէ ռուսական հողի վրայ։

Վիեննա, 12 դեկտ. առ Թայմզ.—Սերպիոյ Թագուհին Եաշէն ի Պեսարապիա անցած միջոցին յոյժ եռանդագին ընդունելութիւն մը գտաւ. Մոլտաւիացի Պոյարներ և քաղաքացիներ համախմբեցան կայարանին մէջ՝ կեցցէներով ողջունելու համար զնա, և քաղաքապետն ո՛չ միայն փունջ մը նուիրեց նմա, այլ յատուկ կառախումբը մտաւ և մինչեւ ռումանական սահմանագլուխն ընկերացաւ Թագուհւոյն։ Այս դէպք չպիտի նպաստէ բարւոքելու Պելկրատի և Պուքրէշի Արքունեաց յարաբերութիւններն.—(Այդ յարաբերութիւնք արդէն շատ սիրալիր պէտք չէ լինին, քանի որ ամուսնալուծման վճռոյն արձակումէն ետքը Ռումանիոյ Թագաւորն և Թագուհին իրենց ամարանոցն ընդունեցին և մեծարեցին դժբախտ Թագուհին Սերպիոյ։)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովն, իւր դեկտ. 11ի նիստին մէջ, գրեթէ միաձայնութեամբ քուէարկեց 400 միլիոն ֆր.ի պատերազմական արտասովոր վարկը։ Վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ ո՛չ թէ վարկին վրայ, այլ այս գումարը ձեռք բերելու միջոցներուն վրայ։ Միապետական մը գանգատեցաւ թէ կառավարութիւնն այս մասին առաջարկ մը չի բերեր, թէպէտ ներկայ 400 միլիոնէն զատ, անցեալ յունիս ամսոյ մէջ 370 միլիոն ֆր.ի պատերազմական արտասովոր վարկ մը քուէարկուած էր, և 152 միլիոն ֆր.ի վարկ մ'ալ կը նախատեսուի, որով գրեթէ մէկ երկիլիոնի (միլիառ) կը հասնի զինուորական արտասովոր ծախուց համար խնդրուած գումարը։

ՀԱԲԵՇԱՍՏԱՆ

Մասուայէ կը ծանուցուի թէ Շոայի Հապէշ Թագաւոր Մենելիք վերստին ապստամբած է իւր գերիշխան վեհապետին և աներոջ՝ Հաբէշաստանի Ցովհան Թագաւորին դէմ։ Մենելիք Իտալացւոց կողմէ գրգռուեր է, և պէտք եղած զէնքերն ու ռազմամթերքն Իտալացիներէն ստացեր է։ Ցովհան Թագաւորին սպարապետ Ռաս Ալուլա զրաղեալ է Սուտանի կողմն, ուր Տէրվիշք կամ Մէհտիականք հապէշական երկիրն արշաւանք մ'բրած էին։ Բայց ի Կալապաթ տեղի ունեցած ճակատամարտի մը մէջ, Հապէշներն յաղթեր են ջախջախել Տէրվիշները, զորս վաներ են հապէշական երկրէն։

Պ. Քրիսփի իտալեան Խորհրդարանին մէջ Մասուայի խնդրոյն վրայ հարցման մը պատասխանելով, հաստատեց թէ Եթովպիոյ (Հաբէշաստան) ներսը մեծ յուզում մը կը տիրէ. Բայց Իտալիա չի միջամտեր։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐԸ

Գերման լրագիրք կ'իմանան թէ Աւստրիոյ կաթոլիկ եպիսկոպոսներն ուղերձ մը կը խմբագրեն, զոր Պապին պիտի զրկեն՝ պահանջելու համար որ Պապութեան քաղաքական իշխանութիւնը վերահաստատի։

Եթէ իրօք այս ուղերձ Պապին զրկուի, հասցէն սխալ գրուած պիտի լինի. Եթէ Պապն ինք կարող լինէր իւր քաղաքական իշխանութիւնը վերահաստատել, անշուշտ խորհուրդ չէր հարցնէր Աւստրիոյ կաթոլիկներուն։ Ուղերձն ուրեմն պէտք է զրկուի Իտալիոյ Թագաւորին կամ Հռոմայ Խորհրդարանին հասցէին։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Զանզիպար, 12 դեկտ.—Փօրթուկեզք կը ծանուցանեն թէ պաշարման գիծն երկարած են Ռովումայի ծոցէն մինչեւ Փօմպայի ծոցն, և ի Մոզամպիք եւս հրազինուց ներմուծումն արգիլած են.—Իտալական երկու մարտանաւեր եւս կուգան՝ ափրիկեան եզերաց պաշարման գործակցելու.—Զանզիպարի Սուլթանը քիչ քիչ կ'ապաքինի, բայց ժողովրդեան քով իւր համարումը բոլորովին կը կորսուի։

—Պերլին, 12 դեկտ.—Պիզմարք Իշխանի յօդացաւերը վերսկսեր են.—Վիլհէլմ Բ. կայսրը կը զբաղի մանրամասնօրէն խմբագրել իւր ի Փեթերսպուրկ, ի Ստոքհոլմ և ի Հռոմ ուղեւորութեանց պատմութիւնը։

—Լոնտոն, 15 դեկտ.—Երէկ ի Սուաքին Թնդանօթաց յոյժ սաստիկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ. Թայմզ խորհուրդ կուտայ բանակցութեան մտնել ապստամբաց հետ։

—Աթէնք, 15 դեկտ.—Ֆրանսայի եւ Ցունաստանի միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ ծրագրին Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն կողմէ մերժումն Ցունաստանի մէջ շատ սրտայուզութիւն պատճառեց և կը կարծուի թէ ծանր հետեւանք պիտի ունենայ.—(Ֆրանսայի գինի արտադրող գաւառաց ներկայացուցիչք գանգատեցան ժողովոյն մէջ թէ Ցունաստանի հետ առեւտրական դաշնագրով Ֆրանսայի կառավարութիւնը չարգիլեր յունական չամիչին ներմուծումն, յորմէ խաղող կը շինուի Ֆրանսայի մէջ, և գինւոյ ազգային արտադրութիւնը կը վնասուի։ Ասոր առարկեցաւ որ եթէ յունական չամիչն արգիլուի, օսմանեան և սպանիական չամիչներն աւելի բանակութեամբ կը մտնեն ի Ֆրանսա, քանի որ Թուրքիոյ և Սպանիոյ հետ Ֆրանսայի առեւտրական դաշնագրաց պայմանաժամը դեռ չէ լրացած. Բայց ի վերջոյ պաշտպան-դրութեան կուսակցութիւնն յաղթանակեց և յունական դաշնագիրը մերժուեցաւ։ Ասոր հետեւանքն այն պիտի լինի որ մէկ երկու տարի Թուրքիայէն քիչ մը աւելի չամիչ և չրանուած մրգեր պիտի ղրկուին ի Ֆրանսա։ Ցունաստանէն Ֆրանսա կ'ընդունէր տարին 19 միլիոն ֆր.ի չամիչ, 2,700,000 ֆր.ի գինի, 1,200,000

—)(2)(—

ԺԻՒԼ ՎԵՌՆ

ՍԵՒ-ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

«Այս գետնածուխի կտորը, բարեկամներս, շարունակեց Ճէյմս Սդար, ածխահանքին երակաց մէջ շրջաբերող արեան վերջին կաթիլն է գոգցես։ Պիտի պահենք զայն, ինչպէս պահած ենք հարիւր յիսուն տարի առաջ Ապըրֆոյլի հանքերէն հանուած գետնածուխի առաջին կտորը։ Այս երկու կտորներուն միջոցեղ, աշխատաւորներու շատ սերունդներ յաջորդած են միմեանց մեր փոսերուն մէջ։ Այժմ, լմնցա՛ծ է։ Ձեր ճարտարապետին ձեզ ուղղած վերջին խօսքերն հրաժեշտի խօսքեր են։ Դուք հանքէն ապրեցաք, որ ձեր ձեռքին տակ պարպուեցաւ։ Աշխատութիւնը դժնդակ եղաւ, սակայն ո՛չ ձեզ համար անօգուտ։ Մեր մեծ ընտանիքը պիտի ցրուի, եւ հաւանական չէ որ ապագայն նորէն ի մի հաւաքէ անոր ցանուցիր անդամները։ Սակայն մի՛ մոռնաք թէ երկար ատեն միասին ապրեցանք, եւ թէ, Ապըրֆոյլի հանքահաններուն քով, պարտականութիւն մ'է միմեանց օգնելը։ Ձեր նախկին պետերն ալ չպիտի մոռնան զայդ։ Երբ մարդ միատեղ աշխատած է, չկրնար օտարական լինիլ իրարու համար։ Պիտի հսկենք ձեր վրայ, եւ ուր որ երթաք իբր պարկեշտ մարդիկ, մեր յանձնարարութեամբ պիտի օգնենք ձեզ։ Ուրեմն երթաք բարո՛վ, բարեկամներս, և թող երկինք օգնական լինի ձեզ։»

Զայս ըսելով, Ճէյմս Սդար թեւերուն մէջ սեղմեց ածխահանքին ամէնէն ծեր գործաւորն, որուն աչերը թրջած էին արցունքով։ Ցետոյ, զանազան գուբերու գործավարներն եկան սեղմել ճարտարապետին ձեռքը, մինչ հանքահանները կ'երերցնէին իրենց գլխարկն եւ կը գոչէին.

«Մնաք բարո՛վ, Ճէյմս Սդար, մեր պետն եւ բարեկամը։»

Այս հրաժեշտի ողջոյններն անկորնչելի յիշատակ մը պիտի թողուին այս բոլոր քաջարի սրտերուն մէջ։ Սակայն, քիչ քիչ, հարկ եղաւ որ այդ ժողովուրդը տխրութեամբ մեկնի ընդարձակ գաւիթէն։ Ճէյմս Սդարի շուրջ դատարկութիւնը տիրեց։ Տօչարդի գուբը տանող արահետներուն սեւ հողը վերջին անգամ մը թընդաց հանքահաններուն ոտից ներքեւ, և լռութիւն յաջորդեց այն մեծաշռինդ ոգեւորութեան որ մինչեւ ցայն վայր լցուցած էր Ապըրֆոյլի ածխահանքը։

Միակ մարդ մը մնացած էր Ճէյմս Սդարի մօտ։

Սիմոն Ֆորտ գործավարն էր այդ։ Իրեն մօտ կեցած էր տասնեւհինգ տարեկան պարմանի մը, իր Հարրի զաւակն, որ արդէն քանի մը տարիէ ի վեր կը սպասէր ներսի աշխատութեանց։

Ճէյմս Սդար եւ Սիմոն Ֆորտ կը ճանչէին եւ կը յարգէին զիրար։

—Մնաք բարով, ըսաւ ճարտարապետն։

—Երթաք բարով, պատասխանեց գործավարը, կամ մանաւանդ թող տուէք որ աւելցնեմ. Կրկին տեսութիւն։

—Այո՛, կրկին տեսութիւն, Սիմոն, յարեց Ճէյմս Սդար։ Գիտէք թէ միշտ գոհ պիտի ըլլամ զձեզ տեսնելով եւ ձեզ հետ խօսելով մեր վաղեմի Ապըրֆոյլի անցեալոյն վրայ։

—Գիտեմ, պարոն Ճէյմս։

—Իմ Լտիմպուրկի տունս բաց է ձեր առջեւ։

—Էտիմպո՛ւրկ, հեռու է, պատասխանեց գործավարը գլուխն երերցնելով։ Այո՛, հեռու է Տօչարդի գուբէն։

—Հեռո՞ւ, Սիմո՛ն։ Ուրեմն դուք ո՞ւր պիտի հաստատուիք։

—Ճիշդ հոս, պարոն Ճէյմս։ Չպիտի թողունք հանքը, մեր հին սնուցիչն, որովհետեւ կաթն հատած է։ Կինս, զաւակս, եւ ես այնպէս մը պիտի կարգադրենք որ հաւատարիմ մնանք իրեն։

—Ուրեմն մնաք բարով, Սիմոն, պատասխանեց երկրաչափն, որուն ձայնն յակամայս կը մատնէր իր սրտայուզութիւնը։

—Ո՛չ, կը կրկնեմ ձեզ ի տեսութիւն, պարոն Ճէյմս, պատասխանեց գործավարը, և ո՛չ երթաք բարով։ Կ'երդնում որ Ապըրֆոյլ վերստին պիտի տեսնէ զձեզ։

Ճարտարապետը չուզեց այս վերջին պատրանքը խլել գործավարէն։ Ողջագուրեց զպատանին Հարրի, որ իրեն կը նայէր իր խոշոր յուզեալ աչերով։ Վերջին անգամ մը սեղմեց Սիմոն Ֆորտի ձեռքն եւ վերջնապէս բաժնուեցաւ ածխահանքէն։

Աւասիկ ի՛նչ պատահած էր տասն տարի առաջ. սակայն, հակառակ գործավարին յայտնած փափաքին՝ օր մը վերստին զինքը տեսնելու, Ճէյմս Սդար ա՛լ իմացած չէր անոր խօսքը։

Եւ տասն տարուան բաժանումէ ետքն էր որ իրեն կը հասնէր Սիմոն Ֆորտի այս նամակն, որ կը հրաւիրէր զինքն անյապաղ ձեռք առնուլ Ապըրֆոյլի հին ածխահանքերուն ճամբան։

Իրեն համար կարեւորութիւն ունեցող զեկոյց մը, ի՞նչ էր արդեօք։ Տօչարդի գո՞ւբն, Եարօուի հո՞րն։ Անցեալոյն ի՛նչ յիշատակները կ'արթնցնէին այս անուանք իր մտքին մէջ։ Այո՛, լաւ ժամանակն էր այն, աշխատութեան եւ մաքառման ժամանակն, — իր ճարտարապետի կենաց լաւագոյն ժամանակն։

Ճէյմս Սդար դարձեալ կը կարդար նամակն։ Ամէն կողմ կը դարձնէր զայն։ Իրօ՛ք, կը ցաւէր որ Սիմոն Ֆորտ տող մը աւելցուցած չէր։ Կը նեղանար անոր այդչափ լակոնական եղած լինելուն դէմ։

Կարելի՞ էր ուրեմն որ ծերունի գործավարն երեւան հանած ըլլար շահագործելի նոր երակ մը։ Ո՛չ։

Ճէյմս Սդար կը յիշէր թէ ի՛նչ մանրախոյզ հետազօտութեամբ կրկտուած էին Ապըրֆոյլի ածխահանքերը, նախ քան վերջնական դադարումն աշխատութեանց։ Ինքն անձամբ կատարած էր վերջին դրածակութիւնները (sondage) առանց նոր հանք մը գտնելու այդ հողին մէջ որ տարապայման շահագործմամբ մը սպառած լմնցած էր։ Մինչեւ իսկ փորձած էին հանքածուխի գետինը փնտռել այն խաւերուն ներքեւ որք սովորաբար իրմէ ստորին են, ինչպէս տէվոնեան կարմիր աւազաքարը, սակայն առանց արդիւնք մը ձեռք բերելու։ Հետեւաբար Ճէյմս Սդար թողած էր ածխահանքն այն բացարձակ համոզումով թէ ա՛լ վառելանիւթի ոչ մէկ կտոր կը պարունակէր։

«Ո՛չ, կը յեղյեղէր ինքնին, ո՛չ։ Ի՞նչպէս կարենամ ընդունիլ որ իմ խուզարկութիւններէս խուսափածը Սիմոն Ֆորտի յայտնուած ըլլայ։ Այսու հանդերձ, ծերունի գործավարը շատ լաւ գիտէ թէ աշխարհի մէջ միակ բան մը կարեւորութիւն ունի ինձ համար, եւ ինձ կ'ուղղէ այս հրաւէրը, զոր պարտիմ ծածուկ պահել, Տօչարդի գուբն երթալու . . .»

Ճէյմս Սդար միշտ այդ կէտին կը վերադառնար։

Միւս կողմէ, ճարտարապետը կը ճանչէր զՍիմոն Ֆորտ իբր ճարտար հանքահան մը, որ մասնաւորապէս օժտեալ էր արհեստին բնազդմամբ։ Ապըրֆոյլի ածխահանքերուն լքման թուականէն ի վեր տեսած չէր զնա։ Չէր գիտեր իսկ թէ ծերունի գործավարն ի՛նչ եղած էր։ Կ'անգիտանար թէ ինչո՛վ կը պարապէր նա, մինչեւ իսկ թէ ո՛ւր կը բնակէր իր կնոջն եւ զաւկին հետ։ Իր գիտցածն այն էր թէ իրեն ժամադրութիւն տրուած էր Եարօուի հորն, և թէ Հարրի, Սիմոն Ֆորտի որդին, Գէլլենտըրի կայարանին մէջ պիտի սպասէր նմա յաջորդ օրն ի բուն։ Անկներեւաբար, խնդիրը Տօչարդի գուբն այցելելու վրայ էր։

«Պիտի երթա՛մ, պիտի երթա՛մ» ըսաւ Ճէյմս Սդար, որ կ'զգար թէ իր գրգռութիւնը կ'աւելնար՝ ցորչափ ժամը կը յառաջանար։

Այդ արժանայարգ ճարտարապետը կը վերաբերէր այն կրքոտ մարդոց դասակարգին, որոց ուղեղը միշտ բորբոքման մէջ է, իբր հրաշէկ բոցի մը վրայ բռնուած խալկին։ Խալկիններ կան որոց մէջ գաղափարները կ'եռան խոշոր պղպջակներով, ուրիշներ յորս հանդարտօրէն կը քթքթան։ Արդ, այդ օրը, Ճէյմս Սդարի գաղափարները կ'եռային հրատոչոր։

Բայց, այդ միջոցին, շատ անակնկալ պատահար մը տեղի ունեցաւ։ Պաղ ջրոյ կաթիլն եղաւ այս, որ վայրկենաբար պիտի խտացնէր այդ ուղեղին բոլոր գոլորշիները։

Արդարեւ, երեկոյեան ժամ վեցին, երրորդ թղթաբերով, Ճէյմս Սդարի սպասաւորը նոր նամակ մը բերաւ։

Այդ նամակը դրուած էր կոշտ պահարանի մը մէջ որուն հասցէն յայտնի նըշան մ'էր գրչի գործածութեան անվարժ ձեռքի մը։

(Շարունակելի)

ֆր·ի մետաքս, ընդ ամենը 25½ միլիոն ֆր·ի ապրանք։)

—Սօֆիա, 15 դեկտ.— Սոպրանյեն Նիստը դադրեցուց Նախորդ Էկզարքը Անթիմոս Մետրապոլտին մահուան առթիւ, և յանձնախումբ մը կարգեց՝ ի դիմաց Ժողովոյն Ներկայ գտնուելու յուղարկաւորութեան, որ ի Վիտին տեղի պիտի ունենայ։ Իշխանին կողմէ իւր Թեկնապահը պիտի երթայ։ (Անթիմոս Էկզարքին օրով էր որ Պուլկարիոյ քաղաքական նոր կացութիւնն հաստատեցաւ։)

—Փարիզ, 15 դեկտ.— Ատրճանակով մենամարտ մը տեղի ունեցաւ ընդ մէջ Պ. Փլէքանոյի և Նախորդ Երեսփոխան Պ. Մօրէլի։ Պ. Փլէքանոս թեթեւապէս վիրաւորեցաւ ուսէն։

—Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'իմանայ թէ Պարսկաստան Մէշէտի ռուս հիւպատոսութեան խնդրոյն մէջ գոհացում տըւեր է Ռուսիոյ։

—Լորտ Սալզպըրի յայտարարեց Լորտերու Ժողովոյն մէջ թէ, Թէպէտ Սըր Հ. Տրըմընտ Ուոլֆ ճարտար դիւանագէտ մ'է, բայց լոկ իւր ճարտարութեան արդիւնքը չէ Պարսից դռան միջազգային նաւարկութեան առջեւ բացուիլն։ Այս բան մեծապէս արդիւնք է Վեհ. Շահին յառաջդիմասէր ոգւոյն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

LE PETIT FAUST

ԴՐԱՄԱԳԱՆ

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Ոսկեթէ ձեռներալ	Կեչ. Լր.	4 18
Վերցաի ձեռներալ	Ոսմ. »	8 23
Պանք տը Պ.մա	» »	7 4
Փոս. Շիմէ է վալեօր	» »	4 30
Թրամուէյ	» »	455
Ռումելի երկաթուղի	Ֆր.	46 5/8
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի	»	126

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 37
Անգլիական ոսկի	»	111
Իմբերիալ	»	91 30
Քրեմից	»	51 10
Բուալի Թղթադրամ	»	9
» արծաթ	»	77
Մեճ. արծ. (տարբ.)	»	108 30
Չէյրէկնոց	»	103
Հինգնոց	»	103
Մէթալիք	»	102
Թառափիկէ	»	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 17 Դեկտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երկվ.

Անգլ. քոնսոլիտէ	96 1/2
Օսմ. » Ներք Դ. բաշղաւէշաւ	14 5/8
» » » գոցաւէշաւ	14 11/16
» » » Ա.	24 1/2
» » » Բ.	15 1/8
» » » Գ.	14 1/2
Օթօման 1871	81 1/4
Փոխառութիւն 1877	93 1/4
Պանք Օթօման	10 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	98 3/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	80 7/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	100 1/2
Տայրա Սանիէ	77 1/8
Դոմենեալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	100
Հունգարական պարտաթղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 65

Վիեննա, 17 Դեկտեմբեր ժամ 4 երեկ.

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 50
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 17 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	103 90
» 3 %	82 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Ներք Դ. բաշղաւէշաւ	14 90
» » » գոցաւէշաւ	14 90
» » » Բ.	14 95
» » » Գ.	14 80
Օսմանեան երկաթուղի	46
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	524 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ	605
» Ֆոնսիէ	1362 50
Բաժնետոմ Լիոնի	1270
Սուեզի ջրանցք	2180
Ռուսական 5 % 1877 է	103 7/8
Իտալական Ռանթ	96 45
Սպանիական (արտաքին)	72 3/4
Եգիպտական միացեալ գ. բ.	412 50
Բրիօրիթէ թիւրք	413 75
Հելլենական 5 %	428 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 35

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 17 Դեկտ. ժ. 10 վ. 30 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 %	82 28 3/4
Օսմանեան քոնսոլիտէ	գործ չկայ
Եգիպտական	411 25

ՕՏԱՐԱՑ ԿԱՐԾԻՔԸ ՀԱՅՈՑ ՄԱՍԻՆ

ՎԱՐՇԱՎԱ, 2 Նոյեմբերի

Այս ամառ պրոֆ. Ադոլֆ Պաւինսկին (Adolf Pavinski) ճանապարհորդում էր Միջերկրական ծովի արեւելեան կողմերում և միջի այլոց այցելեց Կ. Պոլիսը, Զմիւռնիան և ուրիշ ծովեզրեայ քաղաքներ, որտեղ բնակւում են հայերը. Դեռ դորանից առաջ էլ պ. պրոֆեսորը առիթ է ունեցել անձամբ ծանօթանալու մեր ազգի մէկ մասի հետ, այն է՝ Լեհաստանի հայերի հետ Լվովում և Գալիցիայի ուրիշ քաղաքներում.

Բաղդ ունենալով Վարշավայի համալսարանում յարգելի ուսուցչապետի աշակերտ լինել, ես շատ անգամ դէպք եմ ունեցել խօսելու հետը հայերի մասին.

Առաջ եմ բերում յարգելի պրոֆեսորի կարծիքը Լեհաստանի հայերի մասին... «Մեզ մօտ եթէ ասում են՝ «teu pan ze szlachty ormianskiy» (այն պարոնը հայոց ազնուականութիւնից է) — այդ նշանակում է, որ պարոնը հարուստ կալուածատէր է, պարտքերից ազատ, միշտ իւր գործերը խստակ բռնող, ընկերութեան համար միշտ պատրաստ. դա մի տեսակ ռեկոմենդացիա է. Այդ մարդու տանը կը գտնես հիւրասիրութիւն, կարգ ու կանոն, մաքրութիւն. Եւ էլ նոքա միշտ առողջ մարդիկ են... Ունին իրանց սեփական եկեղեցիներ, որտեղ ժամերգութիւնը հայերէն է, ունին սեփական հոգեւոր վարչութիւն, հոգեւոր դպրոցներ, սեմինարիաներ. Պսակվում են առհասարակ միմիայն իրանց շրջանում, միմիայն հայի հետ, թէ և այդ ի հարկէ չէ խանգարում նոցա ուրիշ կաթոլիկների հետ էլ խառն պսակներ կատարել. Բայց հազիւ թէ կարելի լինի դորանց այժմ հայ համարել. դոքա հայերէն բոլորովին չեն խօսում.»

Եւ պ. Պաւինսկին պատմեց մի քանի դէպքեր, որոնցից երեւում է որ մինչեւ անգամ հոգեւորականութեան ամենաբարձր աստիճանաւորները (արքեպիսկոպոսն) հայերէն խօսել չեն կարողանում, չը գիտեն, և հասկանում են հազիւ հազ այն, ինչ որ կարդում են, կամ երգում են իրանց եկեղեցիներում.

Ամառային արձակուրդներից յետոյ իմացայ որ պ. Պաւինսկին ճանապարհորդում է դեռ եւս Ցաճկաստանում, Յունաստանում և փոքր Ասիայի արեւմուտքում. Միայն սեպտեմբերի վերջերին Պ. պրոֆեսորը վերադարձաւ այստեղ, և ես կարողացայ ահա նորա այս կարծիքը իմանալ նորա տեսած հայերի մասին.

«Ինձ ամեն տեղ զարմացնում էր հայկնոջ գեղեցկութիւնը. Փոքր Ասիայի ոչ մի ազգի մէջ այդպիսի գեղեցիկ գծագրութիւններ չեմ տեսել. Հին, աստուածանման յոյների աղջկանց մէջ որ ասես ոչ մի նշոյլ չես գտնի, թէ նոքա են մեր պաշտած գեղեցկուհիների սերունդը. այնչափ այլանդակ են. Հայ կինը հայ մարդու հետ իրան առանձին է պահում ուրիշ ազգերից. ամեն քաղաքում հայկական թաղերը առանձին են. Նոքա անհամեմատ մաքուր են, քան յոյնի, մինչեւ անգամ եւրոպացիների թաղերը. Եւ ի՞նչ հարստութիւն ունեն այդ մարդիկ. Բոսֆորի ափերին այնպիսի չքեղ վիլլաներ — ամարանոցներ են շինել, որ Փարիզի չքեղութիւնն են յիշեցնում.

Ես նկատեցի, որ այդ շատ հասկանալի է, այդ քաղաքների հայերը գաղթականներ են, իսկ գաղթականները միշտ սովոր են այնպիսի գործի կպչել, որ աւելի շուտ է հարստացնում և որ տալիս է հեշտ տեղափոխուելու կայանք. Գաղթականը զինուորի դրութեան մէջ է. Նա միշտ պիտի սպասի, որ բաղդը վաղը նորան այս երկրից մի ուրիշ երկիր կը քշի. Այդ պատճառով նա ոչ մի տեղ այնպիսի գործ չի բռնում, որ ոտի գլխով մէջը խրուի, էլ միջից դուրս գալ չը կարողանայ. Ցաւալի է, որ բոլոր եւրոպական ճանապարհորդները ծանօթանում են հայերի հետ միայն գաղթատեղերում, և այնպէս են կազմում կարծիք մի ազգի մասին.

«Եւ, ի հարկէ, նոցա այնտեղ չեն սիրում», շարունակեց Պ. պրոֆեսորը. «Եւ շատ հասկանալի է. Շոգենաւի վրայ շատ անգամ պատահում էի անգլիացուն, ֆրանսիացուն, իտալացուն. ահա ի՞նչ էին ասում ամենքը.

«Զարմանալի մարդիկ են հայերը, ամեն տեղ ամեն բանի հոտը կ'իմանան, հէնց որ եւրոպացին նոր գործ կը սկսի, մի տեղ գործարան, գործասենեակ (բիւրօ) բաց կ'անի, իսկոյն և եթ հայը այնտեղ է, ամեն ինչ կ'իմանայ, կը սովորի և տեսար՝ մի գեղեցիկ օր կողքիդ բաց եղաւ քո գործարանից և գործասենեակից աւելի լաւը. Ո՞վ արեց. Հայը. Գնա՛ ու դորա հետ մրցի՛ր.»

Լեհական լրագիրները տարեց տարի աւելի և աւելի հետաքրքրվում են հայերի կեանքով. Սորանից մի քանի տարի առաջ ոչ մի լուր մեր կեանքի մասին չէր յայտնվում այստեղի հասարակութեանը.

ԱՏ. ԼԻՍԻՑԵԱՆ
(Արձագանք)

(1) Տե՛ս «Արեւելեան Մամուլ» Թիւ մայիսի 1888
(2) Տե՛ս «Արեւելք» (Թիւ 1311) 1888

Կ. ՊՈԼՍԷՆ Ի ՔԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

(Շար. երեկի թիւէն և վերջ)

Մեր առաջին գործն եղաւ գտնել հայ մը կամ ծանօթ մը որպէս զի ինչ ինչ դիւրութիւններ ընծայէր մեզ այդ օտար երկրին մէջ և արդէն ունէինք յանձնարարականներ և այդ անձանց հասցէներն. ուստի անմիջապէս գացինք գտնել զոյգանէ մին. այլ դժբաղդաբար՝ մէկը Չիքակօ գացած էր քանի մը օր առաջ, միւսն Ֆիլատելֆիա ուղեւորած, ուրիշ մ'ալ հիւանդութեան պատճառաւ գիւղերը օդափոխութեան եղած, այնպէս որ մնացինք անօգ և անլեզու նոր երկրի այդ ոստանին մէջ. Այլ գիտնալով թէ բաւական հայեր կը գտնուին ի Ծըրզի Սիթի և որոց միայն հասցէն ունէի, լաւագոյն համարեցանք նորա դիմել, առանց գիտնալու թէ ինչպէս պէտք է երթալ անդ, ի՞նչ միջոցաւ կամ ի՞նչ ուղիով. Սակայն յուսահատիլ չէր կարելի, ուստի հարիւրաւոր անձի դիմելով նշաններով կամ գաղղիարէն լեզուաւ հարցումներ ընելով վերջապէս գտանք շոգենաւի մը կայարանն ուրկէ պիտի երթայինք ի Ծըրզի Սիթի. տոմսակ առինք և ներս մտանք սրահի մը մէջ ուր ամեն որ թաւշեայ նստարաններու վրայ բազմած լրագիր կը կարդային. կարծեցինք թէ ընթերցարան մի է այդ ուր կ'սպասեն շոգենաւին գալուն. 5-10 վայրկեան անցած էր ու մեք կը գանգատէինք թէ ինչո՞ւ այսչափ ուշ մնաց շոգենաւն, այլ գիտցինք որ սրահը մտած ատեննիս դիմացի եզրը շատ հեռի էր ու այժմ մօտիկցած էր մեզ կամ մեք նմա. շուարեցանք եւ շուրջերնիս սկսանք դիտել և այդ ատեն միայն հասկցանք թէ սրահ կարծածնիս բուն իսկ շոգենաւն է որոյ ընթացքը մեզ զգալի չէր լիներ գլխաւորաբար այն պատճառաւ որ 13 օր ու գիշեր շարունակ ծովու տատանմանց մէջ լինելով բնականաբար չէինք կրնար զգալ այդ թեթեւ տատանումը. Շոգենաւը կամ սրահը մերձեցաւ նաւամատոյցին և հարիւրաւոր անձանց ու կառաց բազմութիւնը 2 վայրկենէն պարպուեցաւ. այնպիսի դրութեամբ շինուած են այս շոգենաւերն որ անմիջապէս նաւամատոյցին կը մերձենան ու բազմութիւնը շուտով կ'ելլայ դուրս առանց զիրար հրմշտելու կամ 5-10 վայրկեաններով սպասելու. Մեք բնականաբար աւելի կ'աճապարէինք վայրկեան մի առաջ մեր փափաքած անձը գտնել եւ ո՜րչափ գոհ եղանք երբ տեսանք թէ նաւամատոյցին մերձենալն ու անմիջապէս թրամուէյ մտնելնիս ակնթարթի մը չափ տեւեց. Մեր երթալիք տեղին հասցէն ցոյց տուինք կառավարին, լեզու չգիտնալնիս ալ միանգամայն ըսելով. ժպիտով մի մեզ ապահովցուց թէ շուտով կը հասնինք Ձեր փափաքած տեղը. քանի մը վայրկեան հասանք, բայց արդէն գիշեր եղած էր և մեք տարակոյսի մէջ էինք այդ անձը գտնելնուս և կամ ի՞նչ եղանակաւ վերադառնալնուս. վերջապէս գացինք մեզ ցոյց տրուած տեղն և իրօք անդ չը գտանք մեր ուզած անձն, այլ բարեբաղդաբար ուրիշ հայ մը կար որ օգտակար եղաւ մեզ՝ կրկին Նիւ-Եորք դառնալու. գիշերն ու կարճ ճանապարհը մեզ ցոյց տալով եւ միանգամայն իւր ցաւն յայտնելով որ չի կրնար մեզ ընկերանալ ու պէտք եղած դիւրութիւններն ընծայել. Շնորհակալ լինելով մեկնեցանք այս անգամ տարբեր ուղիով մը այսինքն օդին մէջէն. պէտք չէ օդապարիկ կամ ուրիշ գերբնական բան մը հասկնալ, այլ պարզապէս փողոցներու վրայէն շինուած երկաթեայ գծերն որոց վրայ կ'երթեւեկեն կառքերն պարանով մը քաշուելով ու քրշուելով ճիշդ Պոլսոյ թիւնելին պէս, սա տարբերութեամբ որ անիկայ գետնին տակն է մինչ ասիկայ օդին մէջ է. այդ ուղին տարաւ մեզ ուղղակի շոգենաւ որով վերադարձանք Նիւ-Եորք կէս գիշերին 1-2 ժամ մնացած. Չէ կարելի նկարագրել այդ օրուան յոգնութիւննիս, սրտայուզութիւննիս եւ զանազան տեսարաններէ ու մեզ համար բոլորովին նոր եղող առարկաներէ ստացած տպաւորութիւննիս. հանդարտ մտքով ու ըղեղով չէինք կարող հետաքրքիր լինել ու հետամուտ տեսնելու այդ նոր երկրի հրաշալիքներն ու մարդկային ճարտարութեան սքանչելիքներն՝ քանի որ տակաւին երկար ուղեւորութիւն մը ունէինք կատարելիք եւ չը գիտէինք որու դիմելնիս կամ ինչ ընելիքնիս. ուստի լաւագոյն համարեցայ յաջորդ օրն գրել ի Ֆիլատելֆիա վաղեմի բարեկամներէս միոյն որպէս զի ցոյց տայ մեզ մէկը որ նորա միջոցաւ կարենամք հոգալ մեր պէտքերն ու շարունակել մեր ուղեւորութիւնն. այդ ազնիւ բարեկամիս երկտողս առնելուն առանց վայրկեան մը կորսնցնելու ինքն անձամբ փութաց գալ ի Նիւ-Եորք թէ զմեզ տեսնելու և թէ կարգադրելու մեր անհրաժեշտ պէտքերն. աւելի երեւակայութեամբ կարելի է ըմբռնել՝ քան թէ տկար բառերով, այն ուրախութիւնն ու երախտապարտութիւնն որով լեցուց զմեզ այդ բարեկամս զոհելով իւր թանգ ժամերն ու մեզ օգնութեան հասնելով այդպիսի նեղ պարագայի մէջ. Անմիջապէս գործի ձեռնարկեց մեր բարեկամս ու քանի մը ընկերութեանց դիմելէ ետք՝ նպաստաւոր կերպով յաջողեցաւ մեր տոմսակներն առնել մինչ ի Ֆրէզնօ ու մեր շատ մը պէտքերն ալ կարգադրելէ ետք իւր ցաւն յայտնեց որ չէր կարող 1-2 օր մնալ մեզ հետ ու առաջնորդել Նիւ-Եորքի տեսնալու արժանի առարկաներն ու վայրերը, որուն համար մեր սրտագին շնորհակալութիւններն յայտնելէ ետք բաժնուեցանք և մեք պատրաստուեցանք մեր ուղեւորութիւնը շարունակել յաջորդ օրն իսկ. այլ երեկոյ չեղած հեռագրէ եկան ու մեզ գտան մի քանի հայեր, որոցմէ ոմանք անձամբ և ոմանք յանուանէ կը ճանչնայինք, ցաւ յայտնեցին որ աւելի կանուխ չէին լսած մեր գալն և թախանձեցին որ մի քանի օր երկարաձգեմք ուղեւորութիւննիս. անհնար լինելն հասկցուցինք, այլ չը կարողացանք ազատիլ միայն ձեռքէն որ գիշեր մը մեզ հիւրընկալելու պատիւն ըրաւ եւ մէկ օր ալ մեզ զոհեց մաքսային գործողութիւններն կատարել տալու եւ մեզ յուղարկելու. Յիշեցի կարծեմ թէ՝ մեր գոյքերուն մէկ մասը մաքս զրկուած էր քննուելու եւ իրօք մանրակրկիտ քննութեան ենթարկեցին. այլ տեսնելով թէ ընտանիքի վերաբերեալ նիւթեր են առանց մաքս առնելու թող տուին եւ միանգամայն յայտնեցին թէ այսչափ խստութիւն ի գործ դրուելուն պատճառն մի քանի հայ եւ հրեայ վաճառականներու զեղծումներն են որք վերջին ատենները մանաւանդ շատ ծայրայեղութեան հասած եւ յերեւան ելած էին. Ինչ որ ալ լինի պատճառ, հերիք է որ մեզ շատ մը նեղութեանց ենթարկեցին քանիցս քակել տալով ու խառնշտկելով մեր գոյքերն.

Կը ցաւիմ որ ընթերցողաց հետաքրքրութիւնն չը պիտի կարենամ գոհացունել Նիւ-Եորքի մասին պէտք եղած նկարագիրն ընելով. կը յուսամ սակայն որ ներողամիտ կը լինին երբ գիտնան թէ զուրկ էինք առաջնորդէ ու դիւրութիւններէ՝ Նիւ Եորքն ըստ արժանւոյն տեսնելու. Մեր տեսածն եղաւ հսկայ, ճարտարարուեստ ու բարձր շէնքեր, Նիւ Եորքի ամենէն առաջին շուկայն Պրոտուէյն ուր կը գտնուին բոլոր վաճառականներն, պանքերն, աժանսներն, պօրսաները, խմբագրատուներն, Փօսթ Օֆիսի հսկայ շէնքն, ամբողջ Ամերիկայի կառավարութեան գանձատունն որոյ դրան առջեւ բարձրացած է Վաշինկթօնի արձանն և շէնքին մէջ դիզուած են վեց հարիւր միլիոն տոլարի ոսկեայ կոյտերն, որոց գործածութեան նկատմամբ Ամերիկայի կառավարութիւնն եւ ժողովուրդը երկու տարիէ ի վեր կը խորհին ու եզրակացութեան մը չեն կարող յանգիլ. զարմանալի երկիր, զարմանալի վարչութիւն, ուրիշ կառավարութիւններ կը մտածեն անդադար թէ ինչ ճար կարող են ընել իւրեանց պիւտճէին բացերը գոցելու, սոքա կը խորհին թէ՝ ի՞նչ միջոց կայ այս գոցը բանալու.... Տեսանք երկաթուղոյ գծերն որք ձգուած են փողոցներու, շուկաներու բարձունքէն և որոց վրայէն անընդհատ կ'երթեւեկեն երկաթուղոյ կառքերն. իսկ թրամուէյներն, հանրակառքերն, շոգենաւներն ու երկաթեայ թելով երկաթ գծի վրայ երթեւեկող կառքերն անթիւ անհամար են, և այս ամենու գներն մի և նոյնն են. քաղաքին մէկ ծայրէն միւսն կամ տեղէ մը ո՛ և է տեղ մը երթալու համար 5 սէնթ է որ 50 փարայի արժէքն ունի, Տաճկաստանի մէջ ալ 5 փարայի չափ իսկ արժէք չունի. Նիւ Եորք քաղաք մը չէ՝ այլ աշխարհ մը որոյ շարժումն ու ժխորը կ'զգլխէ զմարդ և չէ կարող մեկնել, թէ ինչպէս կը բնակին ու կ'ապրին մարդիկ այդ ովկէանին մէջ. իմ մասիս խօսելով գոնէ ես սոսկումով կ'զգայի այդպիսի մի երկրէ ուր մարդու ըղեղն միտքն, սիրտն ու մարմինը չեմ կարծեր թէ վայրկեան մը հանգիստ կարենան գտնել. ուստի ժամարիւք բռնելով ժամ առաջ աճապարեցինք մեկնիլ և ազատիլ այդ ժխորէն ուր չորս օր մնալն չորս տարիէն աւելի երկար թուեցաւ մեզ.

Յունիս 28 ին մեկնեցանք Նիւ Եորքէն շոգենաւով Նոր Ցօրք երթալու. 18 ժամու ծովային ճամբորդութիւն մ'է այս զոր ամենայն հանգստութեամբ կատարեցինք և յաջորդ առաւօտուն հասանք անդ. շոգենաւէն փոխադրեցին զմեզ մեր գոյքերով ուրիշ փոքր շոգենաւ մը որ բաւական հեռի էր այդ նաւահանգստէն եւ տարաւ միւս եզրը տարին զմեզ ուրկէ 1/4 ժամու չափ քալելով հասանք երկաթուղոյ կայարանն. այդ գծով պիտի շարունակէինք մեր ճանապարհն մինչեւ Ֆրէզնօ. Յունիս 19 ի երեկոյեան ժամը 2 ին նստեցանք շոգեկառք որ ընդարձակ սրահներու կը նմանի երկու անձի համար առանձինն աթոռներով որք բոլորովին թաւշապատ են և կատարելապէս հանգիստ կ'ըլլայ ուղեւորը. երկար ուղեւորութիւն ընողներու համար մտածելու խնդիրն է գիշերային հանգստութիւնն, այլ բարեբաղդաբար ուղեւորաց նուազութենէն օգտուելով կարող էինք զոյգ աթոռներու վրայ նստել բաւական հանգիստ կերպով. այդ եղանակաւ շարունակեցինք մեր ճանապարհն 3 օր մինչեւ Քենոզ Սիթի ըսուած քաղաքն խիստ քիչ անգամ փոխելով մեր կառքերն. Այդ քաղաքին մէջ փոխուեցաւ բոլորովին շոգեկառքերուն ձեւն, այսինքն երկյարկ կառքերու մէջ փոխադրեցին զմեզ որոց ներքին յարկը նստելու և վերի յարկը ննջելու յատկացեալ էր. այդ նստարաններն և մահճակալները բոլորովին տախտակեայ էին՝ այլ փոքր վճարում մը ընելով կարելի էր ստանալ բազմոցներ. իսկ անոնք որ նախահոգ կը գտնուին հետերնին առնելու փոքր բազմոցներ, ալ աւելի հանգիստ կարող են ընել. այդ եղանակաւ 4 օր եւս շարունակեցինք մեր ճանապարհն և օգոստ. 6ին արշալոյսին հետ հասանք ի Ֆրէզնօ՝ պատրաստած, յոգնած այդ երկար ուղեւորութենէն որոյ դժուարութիւններն ու նեղութիւնները կ'ըմբռնեն անոնք միայն որք գոնէ 2-3 օր անընդհատ ուղեւորած են երկաթուղիով. Մեր ուղեւորութիւնը տեւեց ճիշդ 40 օր Կ. Պոլսէն մինչեւ Ֆրէզնօ. եթէ Մարսէյլ, Պորտօ, Նիւ-Եորք եւ ուրիշ կայարաններ սպասել չըլլայինք՝ յանձամ 28 օրէն պիտի կարենայինք հասնիլ սոյն 9000 մղոնէն աւելի ծովային ու ցամաքային ճանապարհն առնելով.

Նիւ-Եորքէն մինչ Ֆրէզնօ մեր ուղեւորութեան կամ տեսածներուն նկարագիրը թերեւս հետաքրքրական համարուի՝ բայց անոնք որ երկաթուղիով ճամբորդած են գիտեն թէ շատ դժուարին է ընել այդպիսի մի նկարագիր, քանի որ ամեն առարկայ ու իր կը խուսափի մեր տեսութենէն ակնթարթի մէջ, մանաւանդ մեք այնպիսի գծով մը ուղեւորեցանք որ 4 օր միօրինակ անտառի մէջէ անցանք և 3 օր ալ ընդարձակ և անեզր դաշտերու մէջէ. Մի քանի գլխաւոր քաղաքներէ անցանք, բայց չէինք կարող երկար մնալ այդ քաղաքներուն մէջ և գաղափար մը ստանալ. ամեն բան նոր ու օտար էին մեզ համար և մանաւանդ երկրին լեզուին անծանօթ լինելով դժուարին էր մեզ հարցունել, քննել ու հասկնալ մեր ուշադրութիւնը գրաւող կամ հետաքրքրութիւնը շարժող իրերն ու առարկաները. Աւելորդ չը լինիր յիշատակել թէ երբ Մեմֆիս անուն քաղաքն հասանք ուր փոխուեցաւ մեր շոգեկառքն, յանկարծ գիտցինք որ ընդարձակ գետի մը եզրը կը գտնուինք. բայց շոգեկառքն առանց կանգ առնելու կը յառաջանար և մտաւ շոգենաւի մը մէջ որ անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպ ի միւս եզր. Ամերիկայի հռչակաւոր Միսիսիպի գետն էր այդ որոյ վրայէն կ'ընթանայինք մեր շոգեկառքին մէջ բազմած. 20 վայրկենէն հասանք միւս եզրն և առանց վայրկեան մը կանգ առնելու շոգեկառքն շարունակեց իւր ուղին.

Մանաւորապէս ուշադրութիւննիս գրաւեց սա պարագայն որ այդ 3700 մղոն ցամաքային ճանապարհին մէջ չը տեսանք բնա՛ւ ի մօտոյ կամ հեռուստ բարձր լեռներ, ձորակներ, մարգեր ու մարգագետիններ և ոչ իսկ առու մը կամ փոքրիկ հովիտ մը, այլ ինչպէս ըսի լոկ անտառներէ ու դաշտերէ անցանք. վերջին օրուան մեր անցած ուղին որ Արիզօնայի դաշտը կը կոչուի, ի յուշ կ'ածէր Սահարայի աւազուտ անապատները. տեսքը ծովու կը նմանէր աւազէ ալիքներով՝ և այնպիսի սոսկալի տաք հով մը փչելով որ կը կարծէինք թէ հրդեհի մէջէ կ'անցնինք. բարեբաղդաբար մի քանի ժամ վերջ գիշեր եղաւ եւ կրցանք քիչ մը ազատ շունչ առնել. Դիտելու պարագայ մը եւս սա էր որ խիստ քիչ գետեր ու գետակներ տեսանք, այլ բնաւ երբէք վճիտ ու պայծառ ջուր չը տեսանք, ամենն ալ պղտոր և ցեխի գոյն էին.

Մտադրածէս աւելի երկար եղաւ այս նկարագիրն որոյ շարադասութեանն ու ոճին բնա՛ւ հոգ չը տարի և գրեցի հապճեպով ինչպէս որ կը լինի Ամերիկայի մէջ ամեն բան. ժամերն ստուգիւ շատ սուղ են այս տեղ մանաւանդ այն նորեկ գաղթականներու համար որոց շատ բան կը պակսի և ամեն պէտքեր իւրեանց ձեռքովն հոգալու ստիպուած են, Արդ կը վերջացունեմ ընթերցողաց ներողամտութիւնը խնդրելով և խոստանալով ընդ փոյթ զրկել ի հրատարակութիւն Ֆրէզնօյի և նորա մէջ գտնուող գաղթական Հայոց վիճակին նկարագիրն.

Ֆրէզնօ 11/23 հոկտեմ. 1888
Ց. Մ. Ն.

AUX VILLES DE FRANCE

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, յաջորդ Պ. ՄԷՅՑՈՒ

ԲԵՐԱ—394, Մեծ Փողոց Բերայի, — 394 ԲԵՐԱ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ
Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ յառաջիկայ Մարտ 3/15ին, վարձակալութեան լրանալուն պատճառաւ և ինքզինքս բոլորովին նուիրելու համար Ղալաթիոյ Մահմուտիէ Փողոցի Թիւ 3 Վաճառատանս շահագործման, որոշած եմ ջնջել Բերայի մասնաճիւղս.

Որպէսզի կարենամ ձեռքէ հանել այդ Մասնաճիւղին մէջ եղած ապրանաց ամբողջ մթերքը,

Դեկտեմբեր 5/17էն մինչեւ Յունուար 1/13 պիտի կազմակերպեմ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԵՐՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ մը ամեն տեսակ կաղանդէքի առարկայներու, ինչպէս

Շաքարի ամանք, Քսակք, Ապարաբաչանք, Ժամացոյցք, Պղնձեայ արձաններ, Բիւրեղեայ ամաններ, Փոքր կարասիք, Պէյպէքներ, Ծխողներու յատուկ առարկայներ, Լուսանկարի շրջանակներ, Հողմահարք, Ժամագիրք, Ալպոմք, Պատկերներ, եւայլն. եւլն. եւլն.

Բոլոր գիները նշանակուած են զրուցով. — ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ. — Օսմ. ոսկին 108 ղրուշէն.

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ ՅԱՋՈՐԴ Պ. ՄԷՅՑՈՒ
394, Մեծ Փողոց Բերայի

ԾԱՆ. — Իւրաքանչիւր գնորդ պիտի ստանայ վիճակահանութեան ձրի տոմսակ մը, որուն բաժինները ի տես պիտի դրուին. 2277 2—25

ՍԱԹԼԸՔ ՊԻԼԱՐՏՕ

Օրթաքէօյտէ Ջիւմպիւլի քույու ճատտէսինտէ Թի. Թինճի Արշակին եւինտէ միւքէմմէլ պիր Թաչը պիլարտօ հէր պիր թաքըմըյլէ մէվճուտ էտիլէն Փիյաթը իլէ սաթըլըր Թալէպլի օլան կէօրէպիլիր.
12—12 2232 ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՏԱՑԵՆՎ

ՏՕՔԹ. ԼՕՌ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ կոկորդի, ականջի, քիթի, բերանի և վիզի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, ՎԿԱՅԵԱԼ Փարիզի, Լոնտրայի և Վիեննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպիոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած լինելով, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 447 տունը, կից Ռուսիոյ Դեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իւրն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կիրակիներէ զատ ամեն օր ժամ 2է մինչեւ 5 (ը. ե.) Պոլսոյ կողմը, Կամուրջի դիմաց Քիւչիւքեան դեղարանն, ուր չորեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ. 7179

ՏՕՔԹ. ԱՐԻՍՏԻՏԻՍ ՊԷՅ, ուսուցիչ կայս. բժշկական վարժարանին, կը ծանուցանէ թէ իւր բնակութիւնը Գազանճըլար փողոցէն փոխադրած է ի Բերա Եէնի-Չարշը ճատտէսի Թիւ 48.
2234 9—10

ԴԵՂԱՐԱՆ
ԱՆԹՈՒԱՆ ՏԷՎԼԷԹԵԱՆ
Օփէքլէր պաշը Թիւ 33 Ստամպօլ Պազարը

Սոյն դեղարանն որ մի քանի տարիներէ ի վեր հաստատուած և քիչ ատենուան մէջ համբաւ որ եղած էր իւր ապրանաց ընտրութեամբ և դեղագրոց խնամօք պատրաստութեամբը, վերջերս հրդեհի մը զոհ եղած ըլլալով, այս անգամ աւելի ճոխ պարունակութեամբ վերաբացուած և Եւրոպայէն յատկապէս ամեն տեսակ դեղեր եւ Մօրինայի զուտ ձկան իւղ բերուած է. Այս դեղարանն ազգ. ճարտար բժիշկներէն Տօքթօր Թիւրապեան և Տօքթօր Թէրզեան էֆէնտիք պիտի այցելեն ամեն օր կէս օրէն վերջը և պիտի շարունակեն ըստ առաջնոյն հիւանդ դարմանել.

Տօքթ. Թէրզեան ուրբաթ օրերն աղքատ հիւանդներ ձրիաբար պիտի դարմանէ.

ԳՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՆ
2275 3—10

ՍԳՈՏԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 24 դեկտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,

Քանիցս գործածած եմ Սգոդի օշարակն և համոզուած եմ թէ այս պատրաստութիւնն հաճոյքով կ'առնուի և դիւրաւ կը մարսուի տկար ստամոքսի տէր անձերէ եւ փոքր տղաքներէ, որոց համար անժխտելի օգտակարութիւն մ'ունի իբր կազդուրիչ, եւ աւելի մասնաւորապէս ճռզամութեան հիւանդութեանց մէջ. ՏՐ. ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԱԿՈՒՍՏԱՆԻ
Մասնագէտ փոքր տղայոց հիւանդութեանց, ճռզամութեան եւ տկարութեան.

AU CROISSANT | Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

94, Նիւքօսէք Փօլտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94

ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԿԱՂԱՆԴԻ ՏՕՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ,

Մեծ վաճառահանդէս հանդերձեղինաց, չափազանց զեղչեալ գներով ֆր-ն.

Ջրան բալթօ, մէջը ֆանէլայով, վայելուչ ձեւ, լաւ կարուած	25
Գասթօր Բալթօ, մէջը ֆանէլայով, չինական սնդուսէ	28
Արանց բալթօ բոլոր բուրդէ, սքանչելի ձեւ	40
Աստրաքան բալթօ մէջը մետաքս կամ ֆանէլա, շատ վայելուչ	40
Բալթօ էնբէսիալ, վերջին նորաձեւութեամբ, շատ վայելուչ	32
Ֆրիզէ բալթօ, բոլոր բուրդէ, որ ուրիշ տեղ 60 ֆրանքի կը ծախուի	50
Տղայոց գասթոր բալթօ 12էն 18 տարեկանի համար	18
Արանց հաստատուն և վայելուչ բանդալօն սկսեալ	8
Բանդալօն, ճարտար և վայելուչ կարուածքով	15
Ռօպ տը Շամպր, ճիշդ արժէքովը վաճառուող, իբր վաճառատան աէէչամ	19
Գոստիւմ, սըրթինկոթ, բոլոր բուրդէ, վայելուչ	50
Պոնժուռ ժիլէ սեւ գոյն, շատ վայելուչ, բրդէ	32
Ջրան գոստիւմ, վայելուչ և հաստատ, սկսեալ 1506	25

AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մետաքսէ գեղեցիկ կերպասներ, ինչպէս նաեւ մաքրէ մանթօներու համար բրդէ ամեն տեսակ կաչէմիրներ, քամանթօներ, կօլսներ, մանթօներ, նորաձեւ մանթօներ եւայլն.

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին.

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն. 2267 6—20

ԱԶԴ

Փորձառու անձ մի պատրաստ է տուներու մէջ այցելութեամբ դաս տալ հայ տաճ. անգլ. եւ գաղղիերէն լեզուաց. տեղեկութիւն ուզողն կրնայ դիմել լրագրոյս տպարանն. 2272 4—4

ՏՕՔԹ. ՏԷՐ-ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑ

Ի բժշկական Համալսարանէն Փարիզու

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան՝ որ իւր բնակութիւնն հաստատած լինելով ի Գատըգիւղ Մօտա Ճատտէսի Թիւ 116, Ալէքսան էֆէնտիի կից տունը, կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն ամեն օր կէս աւուրց յետոյ, բացի երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերէն.

Ուրբաթ օրերը միայն ձրի կը նայուի, և երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերը կէս աւուրց յետոյ կը գտնուի Պոլիս, Պահճէ գաբու Ալէքսան էֆէնտիի դեղարանը.
2274 2—15

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էրզագ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օն պին քիլօ զէյթին եաղընըն պէհէրի քիլօսը տէօրթ պուչուք ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իհալէյի քաթիէսի քեանունի էվվէլին օնունճը ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.
5 քեանունի սանի 1888 2252
Նօ. 15 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ծիմնուտը ճէնապը միւլիւքեանէ մուայէնաթը իչիւն մէմզուր նիւմունէսի վէճհ իլէ միւպայեա օլունաճագ իւչ միլիոն քիլօ մըսըր բէչիտ բիրինճինին քեանունի էվվէլին եէտինճի չարշէնպէ կիւնիւ պիլմիւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթաասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.
3 Քեանունի էվվէլ 1888 2251
Նօ. 14 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Վիյէննա մալի ֆէս սէքիզ պին ատէտ պէհէրի ալթը ղուրուշ եիրմի ալթը փարա.

Նալլըք Շվէտ Թիմուրը եւիզ էլլի գանթարը ճէտիտ պէհէրի եւիզ եիրմի իւչ ղուրուշ.

Մօր գատիֆէ պէշ եւիզ մէթրօ պէհէրի եիրմի իքի ղուրուշ.

Ավրօփաքեարի թիմուր տէօրմէ սօպա սէքսէն ատէտ մուխթէլիֆ նիմէրօլու.

Միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլան մէզքիւր էշեա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվէլին պէշինճի կիւնինէ գատար հէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաասընա վէ ալթընճը կիւնի եւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.
1 քեանունի էվվէլ 1888 2250
Նօ. 13 3—3

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,20[illegible]
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վաճառաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած փասանին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն ևն. ապրանակով ծրարներ, որք յանձնուած են ամենայն թղթատարական փոստերէն կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim C° d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ, որք ի միասին ունին 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին չոգենաւով, երկաթուղւով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԸ ԵՒ ՎԻԳԴԸՐ ՍՐԻԻ

1132 — Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեան

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱԶԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԷՋԾՂԱՆՒՆ ԿԱՏՐԱՆՕՏՈՒԱԾ

Որք ծծելով եւ ուտելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսի, Շնչարգելութեան, Ձայնի կերկեման, Թոքախտի եւլն։ Ամեն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՈՒ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի այլ եւ այլ շաքարահատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի չափազանցութեան

1. ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ, ուստից իջնեն խայծղանի կարգը և անլուծելի զանազան սա կներն որք բերնին մէջ չլուծուելով կ'երթան ստամոքսը կ'իյնան, առանց դպչելու խայծղան հաղորդելու շնչառական խողովակաց որոց սահմանեալ են։

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ԾԱՅՐԵՆ խայծղանի հատիկները կը մտնեն ստամոքսի մէջ և զայն բեռնաւորելով շաքարով և թելադրիչ նիւթերով, յառաջ կը բերեն ստամոքսի անհանգստութիւններ։

3. ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն Բորբոքում, Վէրք, Խիթ, ևն. իրենց պարունակած ափիոնի, մորֆինի պատճառաւ։

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

ժէրոտէլի բասդիյլներու

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂերուն մէջ ժէրոտէլի բասդիյլներու գոլորշին, նորը մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մէկ մի շնչառութեան կը հասնին ժէրոտէլի բասդիյլներու գոլորշիներն և բնականաբար տարածուելով ամփոփուելով ի գործ կը դնեն իրենց փրկաւէտ ազդեցութիւնը։

(Բարիզի բժշկական ամենէն կար որ լծելոն, կազէթ տը Օբիթօ. այսպէս կը խօսի բասդիյլներու վրայ. «Պ. ժէրոտէլ պարզ միջոց մը գտած է խայծղանը մտցնելու համար շնչափողերու ամենէն նուրբ թելերուն մէջ, առանց պարունակելու վնասակար նիւթեր։ Այս պայմաններով խայծղանին ազդեցութիւնն այնքան արագ է որ քանի մը Բասդիյլներ կը բաւեն հազը դադրեցնելու։»

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամեն անոնց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արձակ օդի մէջ կ'աշխատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են գրգռիչ գոլորշիներ կամ փոշիներ ծծել, ինչպէս Գործաւորք, Ջաղացպանք, Կառավարք, Երգիչք, Դեքլամոնք, Ատենաբանք, Քարոզիչք, Փաստաբանք, Ուսուցիչք, Դաստիարակք, երկաթուղեաց Պաշտօնեայք եւ եւ։

Տարին 100,000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիյլներով եւ Պ. ժէրոտէլ 40,000է աւելի շնորհակալեաց Նամակ ունի։

Ժէրոտէլի Բասդիյլներն են խայծղանի միակ բասդիյլներն որք վարձատրուած են Փարիզու 1878ի Տիեզերական արուեստահանդէսի կողմէ, նախարարական որոշմամբ և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ փորձերու ենթարկուած են, և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 72 Բասդիլ, ինչպէս և Գանեբումբեան գործածութեան եղանակի մասին. — Պահանջել գործարանի նշանը

Օ. ԺԷՐՕՏԷԼ, դեղագործ ի Սէն-Մէնհու, (Ֆրանսա)

Կ. Պոլիս՝ Պոն Մարշէ. Դեղագործական Մթերանոցն, Ն. և Փ. Քոնզուք եղբարք, Թիմոս, Նէտելեա, Թէատրիոտես, Վէնասն Քասապեան, Տ. Մ. Մեգրի, Ա. Գասդորիաոտա, Նէտոլքոս, և Ընկ. — Իզմիր՝ Մ. Քոնզուք։ — Իսկէնտէրուն (Սուրիա). Ա. Պալեան. 1382

ՊԼԱՆՔԱՐԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

BLANCARD

ԵՐԿԱԹԻ ԱՆԵՂԾ ԻՕՏԻՒՌՈՎ

PARIS — NEW-YORK — 1843 — 1853

Ընդունուած Բարիզի բժշկական Ակադեմիայէն, Ֆրանսական պաշտօնական Ֆօռմիւլէրէն, եւ արտօնեալ Բեդերսպուրկի Բժշկական Խորհրդէն։

Այս Դեղահատներն, որք իրար խառնած են Իօտին և Երկաթին յատկութիւնները, մանաւանդ կը յարմարին այն բազմազան խօթութեանց որ յառաջ կուգան խոլային սերմէն (ուռեցք, պալար ևն), հիւանդութիւնք որոց դէմ անկարող են պարզ երկաթախառն ջուրերը, Դեղնութենէն, Սերմնաթափութենէն, Դաշտանի հիւանդութենէ, Թոքախտէ, Դաղղիական ախտէ ևն։ Վերջապէս ամենազդու դարման մ'են ստամոքսը գրգռելու և աւշային ու տկար խառնուածները բարեփոխելու համար։

Ծան. Անմաքուր կամ խառն երկաթի իօտիւրը գրգռիչ ապարդիւն դեղ մ'է։ Իբր ապացոյց Պլանքարի Դեղահատներուն զտութեան և վաւերականութեան պէտք է փնտռել մեր արծաթեայ կնիքն, այս ստորագրութիւնն և Union des Fabricants դրոշմը։

Դեղագործ ի Բարիզ, Rue Bonaparte 40

Զգուշանալ կեղծերէն

Արտօնատէր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Ալէյի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մ'է զուտ բուսեղէնաց, է դառնահամ և սրդու. կազդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիքական յանդարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճային կայքերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ զօրութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտես բեղ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն ամէն տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց ասս անունները տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թաղուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատուող ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ նախնական վայրերէ լուրեալ ծածուկ նիւթերով, կամ բաց արտաքնոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալէյի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այս թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնէն, որոյ գործածութիւնն ստոյգ հաստատեալ և ստուգեալ է և օգտակար է...

Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ալեքսիեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 581

ՀԻՆՔՍԻ ԼԱՄԲԱՐՔ

(ՄԱՐՈՂ ԻՆՔՆ ՇԱՐԺ ԳՈՐԾԻՔՈՎ)

ԿԱԶԻ ԼՈՅՍԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ լոյս մը կուտան, մեծ խնայողութիւն պատճառելով հանդերձ։

Կազի պէս կը վառին, ծօրակը դարձնելով, առանց վերցնելու ո՛չ ճրագն և ո՛չ շիշէն։

Կ. Պոլիս միակ կեդրոնատեղին է — 2237

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Մեծ փողոց Բերայի։

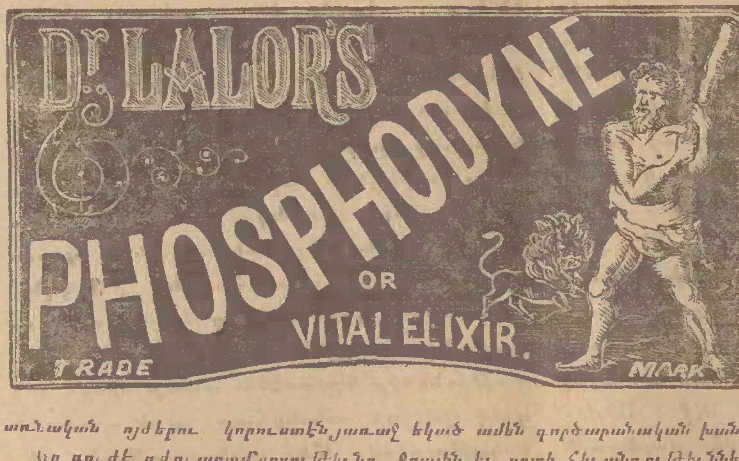

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ, ՈՅԺ ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՕՔԹՕՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անզամութիւն, քնատութիւն, զլխուղնջիւնք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարումներ։

Կը բուժէ գժտաւորութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց անդամալուծութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցունէ կենսական ոյժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և միայն է։ Մելամաղձութեան զգացումներն եւ ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՕՔԹՕՐ ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆոր, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հունձ կուռ եւ առողջ առողջութիւն մը այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակ տալով է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ միւսներուն։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մասնաւորական կարողութեանց նշմարուոր յաւելմամբ եւ զօրութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց ի վեր կորուսած էր։ Մարողութիւնը վերանորոգուած է, ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Այնպէս պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լեցուիլ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք ստոր նմանութիւններէն։ Տօքթօր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն սրուակներու մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne. London. England, վրան փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է աղմկոթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

2169 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆՍ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահպանոցին քով, կայարան Թրամուէյիցի, 95 եւ 76.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

SOUTH BRITISH AND NATIONAL — ՍԱՈՒԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՆԷՅՇԸՆԸԼ

Ստորագրեալ դրամագլուխ	4,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի »	500,000	» »
1873էն ի վեր վճրլ. կորուստք	2,500,000	» »

GLASGOW & LONDON — ԿԼԱՍԿՕՒ ԷՆՏ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի.

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՕՖՄԱՆ ԵՂԲԱՐՔ եւ ԸՆԿ.

(1880) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սպահի խան, Թիւ 13, 14, 15

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ ԲՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամեն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին չահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. Հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. Հեռագրոց համար, Séropian Marseille. 1834

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՆԻՍՏԻՏՈՒՏ

ԱՆԴԵՐՁ ՎՃԱՐ ՀԱՍՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Պահեստ »	10,000,000
Մուծուած արկածից դէմ պահեստ	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն Մ. Էօժէն Բօսթարո
» Տեսչ. գործակալ և քննիչ Մ. Նազարէթ Նազըճեան,

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօղեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆեաոին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյլիրմէնճի օղլու Բօնիա, ևն ևն։

Ֆրանքօ-Հօնգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ընկերութիւնը ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր ներքական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել։ ...

Փոխուած ծրագիրք և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ գործակալութիւն...

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Ֆրանսերէն Ամսական-Հանդէսական Հրատարակութեան ներքին Հաշուեցուցակ) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն Ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է։ 654

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐ

(ԼԱՍԹԻՔ ԳԱԼՕՇ)

Անգլիոյ Էտինպուրկ քաղաքի հռչակաւոր Նորթհ Պրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանին մէջ պատրաստուած։

Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ամենադէշ տեսակէն քաուչուէ մուճակներ կը վաճառուին, զորս ամեն ոք ստիպուած է գնել ձմռուան եղանակին վրայ հասնելուն պատճառաւ։ Այդ քաուչուէ մուճակներն եթէ գնով խիստ աժան լինին, խիստ յոռի տեսակէն լինելով մէկ քանի օրէն անգործածելի կը դառնան։

Անգլիոյ Նորթհ Պրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանն աշխարհիս ամենէն գեղեցիկն է քաուչուէ մուճակներու պատրաստութեան համար։ Իւր արտադրութիւնք խիստ գնահատուած են ու փայլելուն և բուն իսկ քաուչուէ շինուած։ Բաւական է այս գործարանի լաստիքներէն մէկ զոյգ միայն գնել փոխանակ միւս գործարաններու արտադրութեանց երկու զոյգ գնելու։ Այն ընդունելութիւնը զոր նոյն գործարանի քաուչուէ լաստիքներ գտած են մայրաքաղաքիս մէջ, բաւական ապացոյց մ'է նոցա գերազանցութեան։ Այս լաստիքներու խարդախութիւններն երևան ելած լինելով հարկ է ուշադրութիւն ընել որ իւրաքանչիւր լաստիքի դուրսի կողմը գտնուի առիւծի պատկեր մը և ներսի կողմը ալ կշիռ մը։ Եւ յիշեալ նշաններուն տակը «Էտինպուրկ» բառը գրուած լինի։

Այս լաստիքներ կը գտնուին ի Ղալաթիա Քարաքէօյ Թիւ 5 Տիամանդի Նորկիաւէսի, ի Պոլիս Սուլթան Համամ Թիւ 47 և 49 Սեպուհ Տէմիրճեանի վաճառատանց մէջ և բոլոր քաուչուէ լաստիք ծախողներու քով։ 2190

ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐՈՒԻ ՋԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ.

Իբրաֆոսֆիդ ու լայմ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կարին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրաֆոսֆիդներ և յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակալատերք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

ՇԻՐՔԷԹԻ 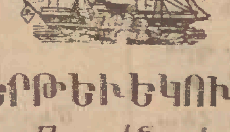 ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

188[illegible] Հոկտ. 21 Ուրբաթ օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօր.

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութեան

Ժ. Վ.		Թ.
» 2 —	Ենիմ. Մեզարպ. Պեյլերբ. Թարպ. Ենիքէ Միրկ. Ր. Հիսար (Ր. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
» 3 15	Ենիւ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք (Արնավ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	32
4 45	Ենիմ. Մեզպ. Պեյլեր. Թարպ. Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք	34
6 —	Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք.	33
7 —	Ենիմ. Մեզարպ. Պեյլերբ. Թարապ. Պեյքօզ Բաշպ. Ենիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Խուզ.	25
8 15	Ա. և Ր. Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Ենիքէ. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք.	19
10 —	Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Ենիքէ. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ.	21
	Արնավուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք	
» 1 45	Ենիքէ. Սթէն. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	20
« 1 45	Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	25
» 2 50	Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. Գապաթաշ	33
« 3 35	Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք.	23
» 4 20	Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. Գապ.	21
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	1
11 20	Պեպէքէն ուղղակի կամուրջ	25
	Ասիական եղերէն կամուրջ իջնող շոգենաւք	
» 1 45	Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Գապ.	34
» 2 —	Պեյքօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.)	23
» 2 40	Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ	21
2 45	Ր. Ա. Գավագ Մեզարպ. Պեյլք. Թարպ. Պեյք. Բաշպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. (Ուրբաթ օրերը ժ. 3 15 խուսիւտար)	19
» 3 15	Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիք. Խուզ.	1
4 45	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Խուզ. (Բացի ուրբաթէ)	18
4 45	Պեյք. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք.	20
7 —	Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Խուզ.	1
9 —	Պեյլերբ. Թարպ. Պեյքօզ Բաշպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պեյլերպէյ Գուզկ. Խուզ.	23
10 20	Գանտիլլի Չէնկելքէօյ	33
11 —	Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	20

» Այս նշանը կրող շոգենաւք նոյեմ. 10էն սկսեալ մէկ քառորդ ժամ վերջ պիտի երթեւեկեն։

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եղերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 —	Պեշիք. Օրթ. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թար. Պեյլ. Մեզպ. Ենիմահալլէ	34
3 15	Գապաթ. Խուզ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկել. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Բաշպ. Պեյք. Թարապ. Պեյ. Մեզ. Ենիմահալլէ	25
4 15	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Ենիքէ. Թարպ. Պեյլ. Ենիմ.	33
5 —	Խուզ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պեյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ.	1
6	Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Միրկ. Սթէն. Ենիքէ. Պեյք. Թարպ. Պեյ. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ	19
7 —	Պեշիք. Խուզ. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկեօն Ենիքէ. Թարպ. Պեյլերբ.	23
8 30	Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարպ. Մեզար. Պեյ.	21
10 30	Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիքէ. Թարպ. Պեյլերբէյէ. Մեզար. Ենիմ.	18
11 10	Ենիքէ. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Ենիմ.	19
11 35	Պեպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիքէ.	20
	Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը	
» 3 10	Ուղղակի Արնավուտքէօյ	23
» 3 50	Ուղղակի Պեպէք	21
9 55	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Վափոր ելնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	1
10 35	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պեպէք	25
11 20	Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պոյաճըք.	33
11 40	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք	1
12 —	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ.	25
	Կամուրջէն Ասիական եղերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը	
3 15	Խուզ. Գուզկ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաշճէ Պեյք.	20
4 10	Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	18
9 25	Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	38
10 5	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պեյք. Թարապ. Մեզարպ. Գավագներ	32 / 20
10 40	Խուզ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	
10 50	Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Չէնկել. Վան. Գանտ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը Խուզ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	34
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պեյքօզ	13 / 21
11 45	Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք.	

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 1686